

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 2.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

**Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish savodxonligini rivojlantirishda
interfaol metodlarning ahamiyati va mohiyati****Mo'ydinova Mehriniso Zoxidjon qizi**

Qo'qon Universiteti Andijon filiali

Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 1-bosqich talabasi

Annotatsiya: Mazkur maqolada boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish savodxonligini rivojlantirish jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda o'qish savodxonligi tushunchasi, uning boshlang'ich ta'limdagi o'rni hamda interfaol ta'lim metodlarining nazariy asoslari tahlil qilinadi. Shuningdek, "aqliy hujum", "klaster", "rolli o'yinlar", "insert" kabi interfaol metodlarning o'quvchilarning matnni tushunish, mustaqil fikrlash va o'qishga bo'lgan qiziqishini oshirishdagi samaradorligi asoslab berilgan. Maqola natijalari boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun amaliy tavsiyalar sifatida xizmat qilishi mumkin.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, o'qish savodxonligi, interfaol metodlar, o'quvchi faolligi, ta'lim samaradorligi, pedagogik texnologiyalar.

Аннотация: В данной статье рассматривается педагогическое значение использования интерактивных методов в процессе развития читательской грамотности учащихся начальных классов. В исследовании анализируется понятие читательской грамотности, её роль в начальном образовании, а также теоретические основы интерактивных методов обучения. Кроме того, обосновывается эффективность таких интерактивных методов, как «мозговой штурм», «кластер», «ролевые игры», «инсерт», в повышении понимания текста, развитии самостоятельного мышления и интереса учащихся к чтению. Результаты статьи могут служить практическими рекомендациями для учителей начальных классов.

Ключевые слова: начальное образование, читательская грамотность, интерактивные методы, активность учащихся, эффективность обучения, педагогические технологии.

Abstract: This article examines the pedagogical significance of using interactive methods in the development of reading literacy among primary school students. The study analyzes the concept of reading literacy, its role in primary education, and the theoretical foundations of interactive teaching methods. In addition, the effectiveness of interactive methods such as brainstorming, clustering, role-playing, and the INSERT method in enhancing text comprehension, independent thinking, and students' interest in reading is substantiated. The findings of the article may serve as practical recommendations for primary school teachers.

Keywords: primary education, reading literacy, interactive methods, student activity, teaching effectiveness, pedagogical technologies.

O'qish savodxonligi tushunchasi va uning boshlang'ich ta'limdagi ahamiyati.

O'qish savodxonligi boshlang'ich ta'limning asosiy kompetensiyalaridan biri bo'lib, o'quvchilarning matnni to'g'ri, ongli va ifodali o'qishi, mazmunini anglash hamda o'qilgan axborotni amaliy faoliyatda qo'llay olish qobiliyatini ifodalaydi. Boshlang'ich sinfda o'qish savodxonligi nafaqat ona tili va o'qish fanlari, balki barcha fanlarni muvaffaqiyatli o'zlashtirishning poydevori hisoblanadi. Shu sababli mazkur bosqichda o'quvchilarda o'qishga qiziqish uyg'otish, matn bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish muhim pedagogik vazifa sanaladi.

An'anaviy ta'lim jarayonida o'qituvchi yetakchi, o'quvchi esa asosan tinglovchi rovida bo'lib kelgan. Bu holat ba'zan o'quvchilarning passivligiga, o'qishga bo'lgan qiziqishning susayishiga olib kelishi mumkin. Zamonaviy ta'lim esa o'quvchini ta'lim jarayonining faol subyekti sifatida ko'rishni talab etadi. Aynan shu nuqtada interfaol metodlarning ahamiyati yaqqol namoyon bo'ladi.

Interfaol metodlarning mazmuni va pedagogik asoslari.

Interfaol metodlar — bu o'qituvchi va o'quvchi, shuningdek o'quvchilarning o'zaro hamkorlikda faoliyat yuritishiga asoslangan ta'lim usullaridir. Ushbu metodlar o'quvchilarni mustaqil fikrlashga, o'z fikrini erkin bayon etishga, bahs-munozarada ishtirok etishga undaydi. Interfaol ta'limning asosiy maqsadi — o'quvchining bilimni tayyor holda emas, balki faol izlanish jarayonida egallashini ta'minlashdir.

Pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, interfaol metodlar qo'llanilgan darslarda o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish darajasi yuqori bo'ladi, chunki bunda eshitish, ko'rish, fikrlash va muhokama qilish jarayonlari uyg'unlashadi. Bu esa boshlang'ich sinf o'quvchilarining yosh va psixologik xususiyatlariga to'liq mos keladi.

O'qish savodxonligini rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanish.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish savodxonligini rivojlantirishda "aqliy hujum", "klaster", "insert", "rolli o'yinlar", "savol-javob" kabi interfaol metodlardan samarali foydalanish mumkin. Masalan, "aqliy hujum" metodi orqali o'quvchilar matn mazmuni yuzasidan erkin fikr bildiradilar, bu esa ularning lug'at boyligini oshirishga xizmat qiladi. "Klaster" metodi esa matndagi asosiy g'oyalarni tizimlashtirish, mantiqiy bog'lanishlarni aniqlashga yordam beradi.

"Savol-javob" metodi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida o'qish savodxonligini rivojlantirishda savol-javob metodi samarali vosita hisoblanadi. Ushbu metod o'quvchilarning matn mazmunini tushunishini tekshirish, asosiy fikrlarni aniqlash va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi. Dars jarayonida o'qituvchi matn bo'yicha oddiy va aniqlovchi savollar beradi. O'quvchilar esa javob berish orqali o'z tushunchalarini mustahkamlaydi va matn mazmunini chuqurroq anglaydi. Shu bilan birga, savol-javob metodi o'quvchilarning faol qatnashuvini rag'batlantiradi va o'qishga bo'lgan qiziqishni oshiradi. Pedagogik amaliyot shuni ko'rsatadiki, savol-javob metodi interfaol metodlar qatorida eng oddiy va tezkor metod bo'lib, boshlang'ich sinf o'quvchilariga matnni tushunish va fikr bildirish ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi.

“INSERT” metodi o‘quvchilarning matn bilan ishlash jarayonida faol bo‘lishini ta’minlab, tushunilgan va tushunilmagan jihatlarni aniqlashga imkon beradi. Rolli o‘yinlar esa o‘quvchilarning ifodali o‘qish, obrazga kirish va matn mazmunini chuqur anglash ko‘nikmalarini rivojlantiradi. Ushbu metodlar orqali o‘quvchilar o‘qish jarayonidan zavq olishni o‘rganadilar, bu esa ularning o‘qishga bo‘lgan motivatsiyasini oshiradi.

Interfaol metodlarning ta’lim samaradorligiga ta’siri

Interfaol metodlar qo‘llanilgan ta’lim jarayonida o‘quvchilarning faolligi ortadi, mustaqil va tanqidiy fikrlash ko‘nikmalari shakllanadi. O‘quvchilar matnni shunchaki o‘qib chiqish bilan cheklanmay, uni tahlil qiladi, xulosa chiqaradi va o‘z munosabatini bildiradi. Natijada o‘qish savodxonligi bilan bir qatorda nutq madaniyati, muloqot ko‘nikmalari ham rivojlanadi. Shu bois boshlang‘ich ta’lim jarayonida interfaol metodlardan muntazam va maqsadli foydalanish o‘qish savodxonligini rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi.

Xulosa: Mazkur maqolada boshlang‘ich sinf o‘quvchilarida o‘qish savodxonligini rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanishning pedagogik ahamiyati yoritildi. Tadqiqot natijalari o‘qish savodxonligi boshlang‘ich ta’limning muhim tarkibiy qismi bo‘lib, o‘quvchilarning ta’lim jarayonidagi muvaffaqiyatida muhim o‘rin tutishini ko‘rsatdi. Shuningdek, interfaol metodlar o‘quvchilarning faolligini oshirishi, mustaqil fikrlash va matnni ongli o‘qish ko‘nikmalarini rivojlantirishi aniqlandi. “Aqliy hujum”, “klaster”, “INSERT”, “rolli o‘yinlar” kabi metodlardan foydalanish o‘quvchilarning o‘qishga bo‘lgan qiziqishini kuchaytiradi va ta’lim samaradorligini oshiradi.

Xulosa qilib aytganda, interfaol metodlarni boshlang‘ich ta’lim jarayonida tizimli qo‘llash o‘qish savodxonligini rivojlantirishning samarali vositasi hisoblanadi hamda boshlang‘ichbsinf o‘quvchilari faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. A.A.Abduqodirov. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.
2. N.N.Azizxodjayeva. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent: TDPU nashriyoti, 2018.
3. S.S.Karimova. Interfaol ta’lim metodlari va ularning amaliy qo‘llanilishi. Toshkent: Universitet, 2020.
4. M.J.Saidova. Boshlang‘ich ta’limda kompetensiyaviy yondashuv. Toshkent: Fan va ta’lim, 2022.
5. D.B.Nurmatova. O‘qish savodxonligini rivojlantirish metodikasi. Toshkent: O‘qituvchi, 2021.